

Justis- og politidepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 18.01.2012

Ref.: 201107915 ES SRY/bj

HØRINGSUTTALELSE – SNR. 201107915

Det vises til høring vedrørende endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven.

Dixi Ressurssenter Oslo ønsker å komme med følgende bemerkninger:

1. Muntlig behandling av søknader om voldsoffererstatning.

Dixi Ressurssenter Oslo ser det som en fordel at det i særskilte voldsoffererstatningssaker tillates muntlig fremsetting av faktiske opplysninger, bevis samt anførsler. Dette sikrer en grundig saksbehandling, blant annet vil det ofte være enklere å muntlig fremlegge sakens opplysninger, samtidig som man får en nærmere tilknytning til avgjørelsesorganet. Vi tror også at en muntlig behandling vil være viktig for enkelte fornærmede, som vil føle seg bedre ivaretatt osv. Etter vår mening bør ikke muntlig forhandlinger kun begrenses til en spesiell hendelse/situasjon, men gjelde generelt. Vi ser at muntlig fremgangsmåte ikke kan gjennomføres i alle saker, men bør tillates i de mest alvorlige eller prinsipielle sakene, som seksuelle overgrep, overgrep mot barn samt i saker av prinsipielt karakter. Selv om forvaltningsloven

inneholder bestemmelse om muntlig konferanse, mener vi at det vil være en fordel å utvide denne retten samt at dette lovfeste i voldsoffererstatningsloven eller i forskrift.

2. Domstolsprøving av forvaltningsvedtak

Dixi Ressurssenter Oslo støtter forslaget om utvidet domstolsprøving, slik at domstolene ikke bare prøver gyldigheten, men også kan realitetsbehandle saken. Etter vår mening bør en slik utvidelse ikke bare gjelde oppreisningserstatningen, men også det øvrige erstatningskrav. Det er etter vår mening lite hensiktsmessig, praktisk sett og økonomisk sett, at domstolen skal realitetsbehandle en del av saken (oppreisningen), mens den øvrige deler (utgifter, inntektstap, menerstatning) kan bli kjent ugyldig og tilbakesendt Erstatningsnemnda for voldsofre for ny behandling. Vi mener således at det mest fornuftige er å tillate full prøvingsrett for domstolen.

Så vidt vi forstår er det sjeldent at denne type forvaltningssaker kommer til domstolene. Vi tror dette spesielt skyldes at svært mange fornærmede er i en meget vanskelig økonomisk – og skademessig - situasjon. Vi tillater oss derfor å anmode om at departementet vurdere om det kan innføres et særskilt saksomkostningsfritak i disse sakene.

3. Voldsoffererstatningens øvre grense

Dixi Ressurssenter Oslo er enig i at den øvre maksimalgrensen for voldsoffererstatning bør økes. Etter vår oppfatning bør det ikke settes et maksimaltak. Sakenes alvorlige art mv tilsier etter vår mening at det ikke bør være en øvre grense. Vi tror også at det er et begrenset antall saker som vil overstige foreslåtte 60 G-grense, slik at den økonomiske belastning for staten blir begrenset. Også en sammenligning med andre typer erstatningsområder tilsier etter vår mening at det ikke settes en maksimalgrense. Når det offentlige gjennom Norsk Pasientskadeerstatning dekker legers erstatningsansvar ubegrenset, kan vi ikke se at det i alvorlige voldsaker skal foreligge et slikt tak. Vi er for øvrig enige i at det er grunnbeløpet på oppgjørstidspunktet som bør legges til grunn ved erstatningsberegningene.

4. Ikrafttredelse av lovendringer

Det er foreslått at den forhøyede øvre grense for voldsoffererstatning skal gjelde fra 1.1.2011. Dixi Ressurssenter Oslo er enig i at ikrafttredelsestidspunktet bør trekkes tilbake i tid. Vi

mener imidlertid at denne endringen ikke bare bør hensynta på de tragiske hendelsene sist sommer, men at det også bør tas hensyn til andre alvorlige saker/andre fornærmede. Vi foreslår derfor at ikrafttredelsestidspunktet settes til lovens ikrafttredelse.

5. Personkrets – pårørendes rett til erstatning

Det er for Dixi Ressurscenter Oslo viktig å presisere at person med tilknytning til den direkte skadelidte også selv kan være å anse som skadelidt, og dermed ha rett til selvstendig volds-offererstatning. For eksempel vil et barn som er vitne til fars fysiske vold mot mor ofte selv måtte anses som direkte skadelidt med psykiske skader.

Når det gjelder tredjemannstap/pårørendes rett til erstatning mener Dixi Ressurscenter Oslo at det ikke er nødvendig med en lovkodifisering.

6. Personkrets – hjelperes rett til erstatning

Dixi Ressurscenter Oslo støtter forslaget om at ”hjelpere” (personer som har bistått ofre) også gis rett til voldsoffererstatning, og at utvidelsen gjelde generelt.

7. Deltagelse i rettsmøter

Dixi Ressurscenter Oslo mener at fornærmedes rett til å møte i behandlende domstol er en svært sentral og viktig rettighet som ikke må endres til ugunst for de fornærmede. Samtidig ser vi at det i et fåtall saker vil være hensiktsmessig at de fornærmede møter ved annen domstol med tilhørende lyd- og bildeoverføring til hoveddomstol. Dette forutsetter at det tekniske fungerer godt osv. Vi er enige i at slike rettsmøter kun bør tillates i særskilte tilfeller, og at de fornærmede alltid gis mulighet til å uttale seg. Vi mener også at de fornærmede bør kunne påanke avgjørelsen. Videre mener vi at de fornærmede også ved fjernavhør mv må ha samme rett til å ha sin bistandsadvokat til stede, og de øvrige rettigheter i behold.

8. Koordinerende bistandsadvokater

Vi mener at det er svært viktig at de fornærmede selv får velge den bistandsadvokat de måtte ønske. Samtidig ser vi at det i helt spesielle saker med svært mange fornærmede vil kunne

være behov for koordinerende bistandsadvokater. Selv om det oppnevnes koordinerende bistandsadvokater er det viktig at de fornærmedes rettigheter ikke svekkes.

Vi mener at det vil være en fordel om de koordinerende bistandsadvokatene ikke selv har klienter. Dette vil blant annet sikre likebehandling av fornærmede, forhindre sammenblanding av advokatenes roller mv, fokus på de koordinerende oppgaver, samt at man vil kunne unngå interessekonflikter/inhabilitet mv.

Videre er det viktig at de koordinerende bistandsadvokatene gis et klart mandat/klare arbeidsoppgaver, slik at det ikke oppstår usikkerhet mht hvem som gjør hva osv.

Det er også viktig med fokus på de praktiske forhold, som en god informasjonsflyt til alle bistandsadvokater med mer.

Dixi Ressurssenter Oslo mener at de fornærmedes bistandsadvokater må gis mulighet til å delta under hele rettsprosessen, herunder stille spørsmål til alle parter. Det er etter vår mening ikke tilfredsstillende at bistandsadvokatene kun kan stille spørsmål til egne klienter, og ikke til for eksempel egne vitner (som egne sakkyndige vitner osv). I og med at koordinerende bistandsadvokater er aktuelt i saker med et stort antall fornærmede frykter vi at disse ikke vil kunne håndtere saksopplysningene like godt som de enkelte bistandsadvokat med nærhet til egne klienter/saker. Det må også unngås situasjoner hvor koordinerende bistandsadvokat overstyrer de personlige bistandsadvokatene. I praksis oppstår ofte viktige spørsmål til vitner osv under sakens gang, og det vil være svært vanskelig – om ikke umulig – for koordinerende bistandsadvokat(er) å kunne ivareta alle de fornærmedes interesser. I disse tilfelle er det viktig med grundig kunnskap om den enkelte sak og videre saksbehandling, for eksempel i forhold til senere voldsoffererstatningskrav. Vi mener således at de involverte bistandsadvokater må tillates å delta under rettsforhandlingene, herunder stille spørsmål etter behov osv. Vi føler oss sikre på at dommerne vil være i god stand til å styre spørsmål osv, slik at man får en hensiktsmessig gjennomføring av saken.

9. Styrking av kapasitet voldsoffererstatningmyndigheter

Dixi Ressurssenter Oslo ser det som en stor fordel at voldsoffererstatningsmyndighetene styrkes. Vi finner det meget positivt at bemanningen økes, og at Kontoret for voldsoffer-

erstatning tilføres medisinsk kompetanse. Dette vil sikre bedre avgjørelser og en raskere saksbehandling.

10. Fornærmede i utlandet

Fornærmede fra Norge som utsettes for seksuelle overgrep i utlandet, har svært ofte behov for bistandsadvokat i forbindelse med rettssak i utlandet. I dag er slik at den voldtatte må søke om fri rettshjelp fra fylkesmannen for å få slik advokathjelp. Denne rettshjelpen er imidlertid behovsprøvd ut i fra økonomiske kriterier. Dette slår dessverre ulikt ut; voldtatte med lavere inntekt gis bistand i utlandet, mens de med høyere inntekter ikke får slik hjelp. Dette i motsetning til seksuelle overgrep i Norge, hvor alle har rett på bistandsadvokat, uavhengig av inntekt/formue. Dixi Ressurssenter Oslo anmoder om at reglene endres, slik at alle som er bosatt i Norge og som må møte i utenlandsk rettssal i forbindelse med seksuelle overgrep tilkjennes norsk bistandsadvokat uavhengig av inntekt og formue.

Vennlig hilsen,

Herdis Magerøy
Daglig leder
DIXI Ressurssenter Oslo